

**Ст. викладач. Гусар О.А.
Студент 3-го курсу Хекало О.І.**

Національний авіаційний університет, Україна

Щодо питання правового регулювання інформаційної безпеки в цивільній авіації

В умовах сьогодення спостерігається значний розвиток комп'ютерних інформаційних технологій у всіх сферах суспільної діяльності. Авіація як високотехнологічна галузь, також використовує здобутки науково-технічного прогресу, а особливо інформаційно-комунікаційні технології. Функціонування і розвиток цивільної авіації безпосередньо залежить від якісного проходження потоків різноманітної інформації. Це стосується не тільки технічної інформації, необхідної для здійснення польотів (аеронавігаційної, ідентифікаційної, інформації для планування повітряного руху тощо) та організації авіаційних перевезень, а й правової інформації, яка має гармонійно інтегрувати авіаційну діяльність у суспільне життя як на національному, так і на міжнародному рівні, а також широкого спектру інформації, що покликана популяризувати цивільну авіацію як особливо ефективну транспортну галузь та створювати її позитивний імідж у суспільній свідомості, чим сприяти збільшенню кількості потенційних клієнтів.

В Україні сфера правового регулювання інформаційної безпеки перебуває на етапі становлення, що проходить, з одного боку у взаємозв'язку власне з розвитком правового феномену інформаційної та національної безпеки, а з іншого – під впливом тенденцій становлення інформаційного права та загальних тенденцій розвитку правової системи України. Виникає потреба у правовому регулюванні суспільних відносин, пов'язаних із використанням повітряного простору, авіаційного транспорту, цивільної авіації та їх безпеки. Дану проблематику досліджували такі науковці Арістова В.Б., Бачило І.Л., Брижко В.М., Золотар О.О., Калюжний Р.А., Копилов В.А., Кормич Б.А., Марущак А.І., Олійник О.В., Цимбалюк В.С., Швець М.Я. та інші.

Так, на думку Золотар О.О., інформаційна безпека цивільної авіації – це суспільні відносини, що визначають можливість постійного й ефективного функціонування цивільної авіації з метою дотримання і реалізації інтересів людини, суспільства, держави, міжнародного співтовариства шляхом своєчасного виявлення, запобігання і нейтралізації реальних і потенційних загроз інформаційним відносинам в цивільній авіації [1, с. 13].

Набуття інформаційною безпекою, в широкому її розумінні, особливої соціальної цінності в умовах активного інформаційного розвитку зробило відносини у сфері її забезпечення актуальним предметом правового регулювання. Однак галузі знань про інформаційну безпеку сьогодні все ще бракує системності, комплексності, сформованості адекватних методологічних засад досліджень.

Забезпечення інформаційної безпеки в цивільній авіації було визнано глобальною проблемою сучасності відповідно до Резолюції 54/49 ООН «Досягнення у сфері інформатизації і телекомунікацій в контексті міжнародної безпеки» від 1 грудня 1999 р [2]. Незважаючи на несформованість загального уявлення про інформаційну безпеку, певні її елементи традиційно присутні в правових актах, що регламентують безпеку авіації. Так, зокрема Державна програма авіаційної безпеки цивільної авіації (Закон України "Про Державну програму авіаційної безпеки цивільної авіації" від 20 лютого 2003 року № 545-IV) [3], яка розроблена на підставі Додатка 17 до Конвенції про міжнародну цивільну авіацію «Безпека. Захист міжнародної цивільної авіації від актів незаконного втручання» та Керівництва з безпеки для захисту цивільної авіації від актів незаконного втручання. Повітряний кодекс України від 19 травня 2011 № 3393-VI виокремлює інформаційну безпеку як одну з складових безпеки авіації [4].

Все це відповідає сучасному науковому сприйняттю інформаційної безпеки, для якого є характерним багатоаспектність, віднесення інформаційної безпеки на наднаціональний рівень та актуалізація проблем якості інформації. Однак, не можна констатувати стрункості і гармонійності нормативно-

правового відображення інформаційної безпеки як складової безпеки авіації, оскільки згадані вище положення законодавства є розрізненими і не формують єдиної системи забезпечення інформаційної безпеки суб'єкта авіаційної діяльності, або авіаційної галузі загалом.

Таким чином, у процесі розвитку повітряного права та удосконалення авіаційної діяльності можна очікувати підвищення уваги фахівців в авіаційній сфері до інформаційної безпеки як комплексної категорії у контексті її актуальних проблем, зокрема становлення авіаційних підприємств як елементів кібернетичної інфраструктури, забезпечення кібернетичної та інформаційно-психологічної безпеки, захисту персональних даних тощо, що у підсумку призведе до відповідного нормативного відображення, формування політики забезпечення, виокремлення спеціальних організаційних структур тощо.

Література:

1. Золотар О. О. Правова охорона як складова інформаційної безпеки цивільної авіації: Автореф. дис. канд. юрид. наук: 12.00.07 / О. О. Золотар. – К.: Б.в., 2010. – 22 с.
2. Достижения в сфере информатизации и телекоммуникаций в контексте международной безопасности : Резолюция 60/45, принятая Генеральной Ассамблеей Организации Объединенных Наций от 8 декабря 2005 г. № 60/45 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show>.
3. Закон України "Про Державну програму авіаційної безпеки цивільної авіації" // Відомості Верховної Ради України – 2003. – № 17, ст.140.
4. Повітряний кодекс України // Відомості Верховної Ради України – 2011. - №48-49, ст. 274.